

Faktablad- ABCDE modellen

Skapa situationsmedvetenhet

Denna skrivelse riktar sig till offentlig verksamhet som är eller kan bli utsatt för missinformation, desinformation och ryktesspridning i samband med Covid-19 och vaccinationsarbetet.

MSB ska ha en god förmåga att identifiera och möta informationspåverkan och annan spridning av vilseledande information riktad mot Sverige, samt genom kunskapsspridning bidra till övriga bevakningsansvariga myndigheters och berörda aktörers beredskap inom området.

Med anledning av detta vill MSB förmedla ABCDE modellen¹ som är en enkel analysmodell. ABCDE modellen bryter ned desinformationsproblemet i mindre delar och gör dessa enklare att överblicka. ABCDE modellen kan användas för att ge struktur i omvärldsbevakning och lägesbildsarbete eller i övrig rapportering.

ABCDE-modellens användning och utformning

Modellen implementeras med fördel i er verksamhets rutiner för att analysera er omvärldsbevakning, i vardag, vid enskilda händelser eller stabsarbete vid större samhällsstörningar. Er verksamhet använder då modellen som stöd för att systematiskt granska innehållet i information som ni uppmärksammat kan vara vilseledande information. Rubrikerna i modellen kan användas som rapportstruktur för när ni dokumenterar er bedömning.

Modellens rubriker innefattar nyckelkomponenterna: aktörer, beteende, innehåll (*content på engelska*), distribution och effekt. För varje komponent finns ett antal stödfrågor som hjälper till att svara på syftet med komponenten. Dessa frågor ska just ses som ett stöd. Utgångspunkten är inte att varje enskild fråga måste besvaras, utan dokumentation och svar på frågorna sker i möjligaste mån utifrån omständigheterna och situationen.

---

¹ Pamment, J. (2020) The EU's Role in Fighting Disinformation: Crafting A Disinformation Framework. Washington, DC: Carnegie Endowment for International Peace. p. 5-9.

Nyckelkomponenter

Stödfrågor

<p>Aktör Bedömning av vilka som producerar eller sprider den misstänkt felaktiga eller vilseledande informationen. Vissa aktörer försöker dölja sitt ursprung och syfte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Individ(er): Handlar det om en person som agerar i privat egenskap? • Icke-statliga aktörer: Är aktören ansluten till en privat eller icke-statlig organisation? • Medieplattform(ar): I vilken grad är distributionsplattformen oberoende? • Politiska aktörer: Handlar individen för en erkänd politisk enhet? • Utländsk stat(er): Är aktören någon som agerar åt främmande makt eller är det en utländsk regering?
<p>Beteende I vilken utsträckning rör det sig om vilseledning eller informationspåverkanstekniker? En analys av detta kan användas för att förstå en aktörs syfte och om det handlar om samordnade aktiviteter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Transparens: Visar aktören sin identitet eller agerar dolt? • Beroende: Handlar individen för en annan parts räkning? • Äkthet: Använder aktören läckt eller hackad information? • Infrastruktur: Finns något som indikerar samordning mellan flera aktörer? • Syfte: Pekar beteendet på en avsikt att vilseleda eller störa?
<p>Innehåll (content) Hur är innehållet i informationen är vilseledande eller problematiskt? Det handlar om att analysera narrativet (berättelsen).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sanning: Är innehållet osant eller vilseledande? • Berättelse(r): Stämmer innehållet med redan kända falska narrativ? • Språk: Vilket språk har desinformationen? Går det att misstänka att det är en översättning från ett annat språk? • Underlag: Är innehållet manipulerat eller artificiellt? • Uttryck: Är innehållet ett uttryck inom yttrandefrihet eller snarare olaga hot eller annan aktivitet som kräver åtgärder? • Skada: Är innehållet skadligt?
<p>Distribution Hur ser spridningen av informationen ut och vilka försöker informationen nå fram till? En bedömning av hur stor spridningen har fått kan indikera hur akuta motåtgärderna är. Granska delningar, likes, hashtags andra andra relevanta aspekter av distribution.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Publik: Vem utgör innehållets huvudsakliga målgrupp (er)? • Plattform(ar): Är det möjligt att identifiera vilka kanaler eller plattformar som används för att distribuera? • Spridning: Sprids informationen snabbare än vad man skulle kunna förvänta sig av verkliga personer eller finns antydning om att botten används? • Inriktning: Är innehållet skraddarsytt och i så fall till vilken publik?
<p>Effekt Dessa frågor hjälper till att skapa en förståelse för den eventuella skadan och hotet som desinformationen kan ha. Utöver stödfrågorna går det att dra slutsatser av de fyra tidigare beskrivningarna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Debattens klimat: Handlar det om falskt information, polarisering eller trolling? • Tillit: Är innehållet målbaserat? Medför det till exempel falska rykten, cyberattacker, förfalskningar och/eller medieläckage? • <i>Exempel folkhälsa</i>: Hotar innehållet individens hälsa, fysiska välbefinnande eller medicinska säkerhet? • <i>Exempel valintegritet</i>: Avskräcker innehållet väljarna från att delta i valet eller försöker göra det undergräva resultatet av ett val?